

Vzdělávání

Rovnoprávně povolané Průvodce individuálním studiem 1. lekce

Baptist Women in Ministry a *Cooperative Baptist Fellowship* představily nový vzdělávací program, který má našim sborům poskytnout a formulovat biblický a teologický základ pro přijetí a uznání povolání žen ke kazatelské službě a do vedení sboru, a pěstovat kulturu, která plněji vítá jejich vedení.

Výukový program byl inspirován zprávou BWIM z roku 2022 "*State of Women in Baptist Life Report*" ([*Ženy ve službě čelí každodennímu ponižování, které se sčítá 1.*](#)), která zjistila, že baptistické ženy ve službě se stále cítí blokovány, znevažovány a ignorovány ve svých povoláních, protože jsou ženami - a to i ve sborech, které se hlásí k jejich otevřenosti vůči vedení žen.

Vzdělávací program *Rovnoprávně povolané (Equally Called)* je rozdělen do čtyř kurzů:

- Průvodce individuálním studiem
- Kurz pro dospělé
- Kurz pro mládež
- Kurz pro děti

Nejprve vám předkládáme lekce z *Průvodce individuálním studiem*, které vám umožní individuální studium a posléze vést ve svém sboru vzdělávací skupinky dospělých, mládeže nebo dětí na téma rovnoprávně povolaných žen ke kazatelské službě.

Význam vedoucí úlohy žen v církvi

Rovnoprávně povolané

LEKCE 1

Stvoření a pád

PÍSMO SVATÉ

Genesis 1:26-2:4a, 2:4b-25 a 3:1-23

Příběh stvoření - Boží pojmenování vesmíru a Boží vdechnutí života prvním lidem - je dost možná prvním příběhem, který jsme kdy o Bohu slyšeli. Už jako děti jsme mohli poznat svět, ve kterém žijeme, a pocítit jeho požehnání pokaždé, když Bůh řekl: "Je to dobré." Všichni jsme se snažili poznat, jak je to dobré. Naučili jsme se, že Bůh stvořil nebesa a zemi a všechny pojmenované i nepojmenované bytosti, a to napříč časem a místem až k nám, tady a teď.

Ale. (Vždycky je tu nějaké "ale".) I děti chápou činy a důsledky. Přišel záludný had. Dva lidé byli pokoušeni, aby jedli ze zakázaného stromu. Rozhodli se vzbouřit proti Božímu plánu, který je pro ně nejlepší. Ti dva lidé pak museli žít s následky této volby. Bůh je donutil opustit krásnou zahradu a dobrota Božího stvoření začala chátrat.

To znamená, že svět už není takový, jak ho Bůh zamýšlel; místo toho žijeme s narušenými vztahy se Stvořitelem, s narušenými vztahy se stvořením a s narušenými vztahy s lidmi. Boží uspořádaný svět se stal neuspořádaným. Toto neuspořádané stvoření se v dějinách projevuje mnoha způsoby, ale jedním z jeho dominantních lidských projevů je něco, čemu říkáme patriarchát.

Přehrajte si následující [video na YouTube](#) a položte si otázky k zamyšlení:

1. Co je to patriarchát a jak ovlivnil životy žen?
2. Ve videu matka říká dívce, že ačkoli jsme dosáhli pokroku, musíme se i nadále ptát, co v naší společnosti nefunguje, pokud jde o svobodu a práva žen. Co podle vás nefunguje dobře, pokud jde o zkušenosti žen v naší společnosti?

K BOŽÍMU OBRAZU

Patriarchát stále omezuje přínos žen pro společnost a způsobuje utrpení dívek a žen na celém světě. Věřte tomu nebo ne, ale i církve se mohou podílet na patriarchátu a podporovat ho, aniž by si to uvědomovaly. Jedna z křesťanských teologií, která podporuje patriarchální struktury a praktiky, se nazývá komplementarismus.

Komplementaristé věří, že Bůh stvořil muže a ženy pro různé role v rodině a společnosti. Tvrdí, že muži by měli být vůdčími osobnostmi v náboženském a rodinném prostředí a ženy by měly plnit pouze pomocné role.

Na podporu těchto názorů komplementaristé přijímají patriarchální výklad 1. Mojžíšovy 1-3, který je hluboce zakořeněn v americkém křesťanství. Podívejme se na tyto pasáže Genesis v jejich historickém a literárním kontextu, abychom lépe pochopili, co říkají o mužích a ženách a jejich odpovědnosti ve světě.

1. kniha Mojžíšova je biblickými badateli obecně považována za text z doby, kdy izraelský lid žil ve vyhnanství pod babylonským útlakem, tedy asi z 6. století před naším letopočtem. Mnozí badatelé se domnívají, že tyto verše svou poetickou formou a opakováním mohly být dokonce liturgickým textem, který lid používal při bohoslužbách.

I ve vyhnanství věřili v Boha, kterému záleží na tom, aby povolal k životu každý aspekt stvoření a dal mu smysl. Dokonce i ve vyhnanství se mohli připojit k refrénu: "A Bůh viděl, že je to dobré".

Boží účelné stvoření zahrnuje i *adama*. Toto hebrejské slovo je jak obecné, tak konkrétní. V Genesis 1,26-27 je obecné: Bůh říká: "Učiňme lidstvo k našemu obrazu, podle naší podoby." V tomto případě se jedná o *adama*. Bůh pak podle tohoto plánu jedná a stvoří "lidi ke svému obrazu, k obrazu Božímu je stvořil, muže a ženu je stvořil". Tam, kde NRSV překládá "lidstvo", se jedná o slovo *adam*, tedy ještě ne o vlastní jméno člověka s velkým písmenem. Oba lidé jsou stvořeni společně, jedním slovem od Boha.

Hebrejskému lidu bylo zakázáno vytvářet Boží obrazy (Ex 20,4). Místo toho je od prvního okamžiku stvoření *adama*, "muže a ženy", Bůh Izraelitů "zobrazen" v samotných lidech. Boží stvoření člověka je ohromujícím projevem Boží sebereflexe. Na starověkém Blízkém východě lidé chápali krále jako odraz a zástupce bohů. Boží lid - *adam* - nejsou mocní králové, ale obyčejní lidé, a to nejen muž, ale i žena.

Bůh vyslovuje záměr, že lidstvo jako takové, nikoli jedna královská třída a jedno konkrétní pohlaví, je "k našemu obrazu".

Bůh *adama* povolává k bytí, pojmenovává ho a žehná mu s určitým záměrem. Bůh se s nimi dokonce dělí o svou vlastní moc a pověřuje je, aby se starali o vše, co Bůh stvořil, a aby "byli plodní" (Gn 1,28), jako byl Bůh plodný při stvoření.

Bůh povolává *adama* k životu a žehná mu - nikoliv ho zatěžuje - odpovědností. Bůh neurčuje říši, mocenskou strukturu, nebo dokonce patriarchát; spíše v Božím sebedarování Bůh povolává *adama*, aby se společně podíleli na Boží vlastní péči o stvoření.

JEDNOTA, NE HIERARCHIE

Vědci se domnívají, že příběh, který začíná v Genesis 2,4, předchází poetičtějšímu vyprávění v 1. kapitole. V tomto vyprávění je člověk stvořen jako první, když Bůh nabere trochu hlíny a "z prachu země utvoří člověka" a pak mu vdechne "do chřípí dech života" (Gn 2,7). Slovo *adam* je zde konkrétní: tento jediný člověk je *adam*.

Bůh ustanovuje Adama správcem zahrady (v. 15) a vede ho na prohlídku země, za kterou je zodpovědný. Pak si Bůh uvědomí, že Adamova osamělá existence není dobrá (v. 18), a tak Bůh stvoří skupinu dalších tvorů, kteří, jak se ukáže, nejsou pro člověka vhodnými partnery (v. 20).

Nakonec Bůh vezme z Adamova boku a stvoří ženu, zatímco Adam spí (v. 21). V tomto vyprávění, když se Adam probudí, vymyslí nový slovník a nazývá ji ženou, *ishshah*, a sebe mužem, *ish* (v. 23). V Genesis 3,20 jí dá vlastní jméno Eva.

Komplementaristé (a další) vykládají pořadí a akty stvoření v Gn 2 tak, že naznačují Bohem určenou mocenskou strukturu, kde je žena podřízena muži, protože byla stvořena po něm, je nazývána jeho "pomocnicí" (v. 18), je stvořena z jeho těla a je jím pojmenována.

Jiné biblické texty mohou nabídnout pohled na všechny tyto předobrazy. V 1. knize Mojžíšově je adam posledním a nejvyšším Božím stvořením; pokud stejná logika platí i pro 2. knihu Mojžíšovu, pak toto postavení zaujímá i žena. Označení "pomocník" neznamená podřízenou roli; žalmista i prorok Izajáš označují Boha za pomocníka (Ž 121,1-2; Iz 41,10). Pojmenování je aktem uznání, nikoliv moci; v Gn 16,13 Hagar (žena!) pojmenovává tak Boha. Terence Fretheim poznamenává, že "kost z mých kostí a tělo z mého těla" je "fráze, která upřesňuje příbuzenství", jako v Gn 29,14 a 2 Sam 19,12-13 (Fretheim, 353). Bůh stvořil ženu z Adamova masa a kostí není znakem podřízenosti, ale jedinečnosti; jsou doslova "jedno tělo" (v. 24). Jejich vztah je Bohem zamýšlená jednota, nikoli hierarchie moci, postavení nebo rolí.

BOŽÍ ZAHRADA VZÁJEMNOSTI

Komplementaristé také odvozují podřízenost žen od "pádu" lidí z Edenu v Genesis 3. Viní Evu z toho, že se nechala oklamat a podvést, nebo předpokládají, že Boží trest nastavuje trvalý nový vzor lidské hierarchie. Stojí za zmínku, že Eva ještě nebyla stvořena, když Bůh Adamovi zakázal jíst ze stromu poznání (Gn 2,16-17). V hebrejštině je "ty" ve slově "nesmíš" (Gn 2,17) v jednotném čísle; v té době byl jediným "ty" v okolí Adam. Žena dostala zákaz z druhé ruky, ale vzala si ho k srdci; v Gn 3,2 je její řeč v množném čísle.

Tradice staví ženu do role svůdkyně, která pokouší svého muže, aby snědl zakázané ovoce; ve skutečnosti se však muž a žena na této zkušenosti podílejí stejně jako na všem. Lidé se také podílejí na prožitku první hanby na světě. Svou nyní šokující nahotu schovávají za fíkové listy (Gn 3,7), poté schovají svůj nový listový šatník (Gn 3,10), aby se Bůh nedozvěděl, co vyváděli.

Adam obviňuje ženu, a dokonce obviňuje i Boha, že mu ženu vůbec dal (Gn 3,12); ale Adamův zoufalý pokus přenést odpovědnost a oddělit sebe od ní nefunguje. Když je vše odhaleno, Bůh v poetické pasáži vyloží paralelní důsledky jejich volby (Gn 3,14-19). Jsou jedno tělo (Gn 2,24) a Bůh ví, že jsou v tom společně. Stále mají pečovat o zemi (Gn 2,15) a být plodní a množit se (Gn 1,28), ale nyní budou tyto povinnosti zatěžující, ne jen požehnané. Jejich volba ovlivní všechny oblasti jejich života, včetně jejich vzájemného vztahu.

Věta z tohoto oddílu, která bývá středem pozornosti moderních vykladačů (a často bývá nesprávně vykládána a aplikována), je výrok o ženě: "...*tvá touha bude patřit tvému muži a on bude vládnout nad tebou*" (Gn 3,16). Tento verš, pokud se na něj pohlíží jako na příkaz, ospravedlňoval a podněcoval hierarchické zneužívání v mnoha společenstvích. Měli bychom jej považovat méně za příkaz nebo kletbu (jak jej často nazýváme), ale spíše za proctví patriarchální struktury, která bude lidstvo sužovat až do dnešních dnů.

Neuspořádanost Božího dobrého a jednotného světa tedy vede k patriarchátu a hierarchii. To však není Božím záměrem pro stvoření.

Walter Brueggemann říká: "*V Boží zahradě, jak si ji Bůh přeje, panuje vzájemnost a rovnost. V Boží zahradě, která je nyní prostoupena nedůvěrou, panuje kontrola a narušení. Toto narušení však není ani na okamžik přijímáno jako vůle Zahradníka.*" (Brueggemann, 51).

Zahradníková vůle je milost. Bůh nenechává lidi třást se ve fíkovém listí, ale vytváří jim teplý, měkký oděv z kůže. Musí opustit zahradu a nakonec se "v prach vrátí" (Gn 3,19b), ale Bůh je neopouští.

Zbytek velkolepého biblického příběhu znovu a znovu popisuje, jak "Bůh přijímá milostivý, bezpodmínečný závazek zůstat se světem, ať se děje, co se děje v důsledku lidské hříšnosti" (Fretheim, 337). Jestliže Bůh vykoupí lidstvo z prokletí smrti (1 Kor 15,55- 57), pak snad ani prokletí patriarchátu není posledním slovem.

SOUČASNOST

Příběhy o stvoření jsou výchozím bodem pro předpoklady a domněnky o Božích požadavcích vůči ženám - a o hierarchii mužů nad ženami -, které se táhnou celými církevními dějinami. Témata z Edenu byla vykládána optikou lidské kultury namísto svatého společenství a někdy jsou poučení ze zahrady prostě záměrně špatně vykládána.

Tyto výklady po staletí podporovaly patriarchální mocenské struktury, a to jak v církvi, tak mimo ni.

Zpráva [2021 State of Women in Baptist Life \(SWBL\)](#) podrobně popisuje některé ze způsobů, jak zděděné struktury nadále brání ženám zapojit se jako plnohodnotní partneři do Božího díla ve světě.

Ačkoli baptisté spojení s CBF tvrdí, že jsou egalitářští (na rozdíl od komplementárnímu) a podporují výklad knihy Genesis, který uznává intimní vzájemnost mužů a žen, mnoho respondentů průzkumu SWBL uvedlo, že jejich služební prostředí ne vždy přistupuje k mužům a ženám jako k rovnocenným. Existují příklady, kdy jsou ženy ve srovnání s muži přímo podceňovány:

"72 % žen ve službě uvedlo, že musejí více dokládat své kompetence než jejich mužský protějšek (protějšky)" a "49 % žen ve službě uvedlo, že nejsou placeny stejně jako jejich mužský protějšek (protějšky)" (SWBL, 5). Existují také důkazy o nenápadné, ale všudypřítomné soutěživosti: "57 % respondentů uvedlo, že muži získávají uznání za své nápady" a "67 % uvedlo, že je muži na poradách ženy přerušují nebo mluví přes ně" (SWBL, 6).

Na základě těchto statistik se 50-75 % respondentek setkalo s určitou diskriminací v přímém kontrastu (a někdy i v konfliktu) s muži, po jejichž boku pracují. Tato skutečnost nesvědčí o kultuře respektu k ostatním lidem, natož o víře, která zahrnuje biblickou jednotu a partnerství.

Víra, že Bůh má v úmyslu, aby se lidé vzájemně zodpovídali v péči o o sebe navzájem a o svět, by netolerovala nerovnost, soutěživost nebo kulturu boje o moc - bez ohledu na to, jak jemná je.

ZAMYŠLENÍ NAD SOUČASNOSTÍ

- Jak se církev a okolní kultura shodují v udržování patriarchálních systémů a struktur? Jak váš sbor podporuje egalitářství ve svých strukturách, učení a praxi?
- Jak jsou ženy i muži zraňováni tím, že nechápou příběh stvoření jako příběh moci a hierarchie? Jak ztrácejí ženy i muži, když chybí skutečné partnerství?

- Proč podle vás mnoho křesťanských sborů dává přednost výkladu tohoto příběhu jako modelu moci a hierarchie před příběhem vzájemnosti a milosti?
- Komu prospívá čtení těchto textů jako podpora patriarchy? Komu by prospělo číst tyto texty jako podporu rovnosti a vzájemnosti?

BUDOUCNOST

Svět kolem nás se rychle mění, ale výzva k odmítnutí podřízenosti žen není novodobou myšlenkou. Cíl vzájemnosti mezi ženami a muži sahá až na počátek, kdy Bůh stvořil *adama* k obrazu svému.

Pokud věříme, že všichni lidé jsou stvořeni s cílem jako odrazem Božího obrazu, pak způsob, jakým se k sobě navzájem chováme, je přímým vyjádřením toho, čemu o Bohu věříme.

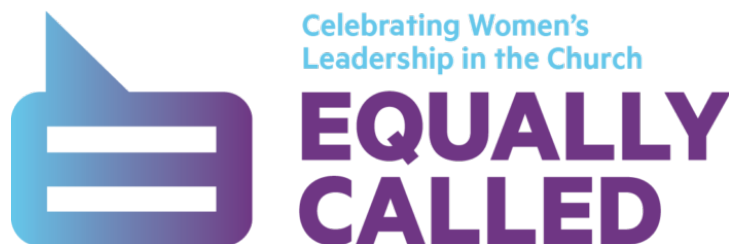
Pokud bereme vážně toto základní chápání, nemůžeme praktikovat nadvládu nad žádným člověkem bez ohledu na pohlaví - nebo etnickou příslušnost, schopnosti či jakoukoli jinou lidskou kategorii.

Způsob, jakým čteme a chápeme starověké příběhy o stvoření, má přímý dopad na to, jak se k sobě dnes chováme. Jak tyto biblické prameny, tak náš závazek řídit se jejich vzorem budou mít přímý dopad na způsob, jakým budou příští generace poznávat Boží přítomnost, žít ve vztahu s Bohem a mezi sebou navzájem a zažít Boží volání ve svém životě.

Jako lidé víry a jako sbory věřících můžeme znovu získat vzájemnost a milost Boží dobré zahrady, aby všichni lidé - všichni *adamovci* - mohli kráčet s Bohem, pečovat o zemi a společně se ujmout Božího požehnaného díla.

ZAMYŠLENÍ NAD BUDOUCNOSTÍ

- Co si myslíte o úloze žen a mužů ve světě? Jak se tyto role projevují ve vašem každodenním životě? Ve vaší domácnosti? Ve vaší práci? S jakými vzory jste vyrůstali? Jak jste tyto modely přijali nebo odmítli?
- Jaké pocity se vám vybaví, když si vzpomenete na slovo "patriarchát"? Přijali jste (nebo přijímáte) patriarchát jako realitu ("je to tak, jak to je")? Cítíte se povoláni pracovat na novém modelu vztahů a společnosti? Proč nebo proč ne?
- Jak by se podle vás mohl změnit váš domov, váš sbor, vaše zaměstnání, vaše společenství nebo svět, kdyby plně přijal a uskutečnil Boží záměr vzájemnosti?
- Co pro vás znamená být stvořen k Božímu obrazu (muži i ženy)?

LEKCE 2

Ježíšův model

POZNÁMKA O VÝKLADU PÍSMÁ

Matouš 1,1-17, Lukáš 8,1-3, Lukáš 10,38-42, Lukáš 24,1-12, Jan 20,1-18

Když čteme knihy Písma, které byly napsány v různých starověkých kontextech a kulturách, je důležité, abychom se do jejich příběhů zapojili s uvědomovali, jak zapadají do své doby. Musíme si uvědomit, že mnohé příběhy ve Starém zákoně odrážejí kulturu svého starověkého blízkovýchodního kontextu.

Když čteme o zneužívání, jako když Abraham a Sára nutili svou služebnici Hagar, aby počala dítě, nebo když králové zacházeli se ženami jako s majetkem, který je třeba získat, měli bychom tyto zvyky číst jako *popis jejich kultury*, nikoli jako *předpis*, jako by je Bůh schvaloval.

V Písmu však existují momenty, které poskytují spásné trajektorie, jež nás nasměrují za hranice starobylých patriarchálních tradic.

V minulé lekci jsme zkoumali příběhy o stvoření v knize Genesis a všímali si, jak Bůh stvořil všechny lidi k Božímu obrazu a jak muž a žena sdíleli odpovědnost a důsledky své volby v zahradě. Tento protikulturní prvek vzájemnosti nám ukazuje Boží rovnostářskou vizi pro lidstvo, která se zakalila sobectvím a neposlušností lidí.

Bible obsahuje i další kontrakulturní příběhy, které nám poskytují záblesky Božího ideálu rovnosti pohlaví. V celém Starém zákoně vidíme ženy, které slouží Bohu jako prorokyně (jako Hulda ve 2 Kr 14,20 a Miriam v Ex 15), jako soudkyně (jako Debora v Soudců 4-5), jako hrdinky (jako porodní báby Šifra a Púa v Exodu 1 a Ester) a jako příklady věrnosti (jako Rachab v Jozue 2 a Rút).

ŽENY V EVANGELIÍCH JSOU JEŽÍŠOVÝMI UČEDNICEMI

Boží rovnostářská vize pro lidstvo se stává jasnější, když čteme o Ježíšově životě a službě v evangeliích.

Matoušův rodokmen Ježíše, který slouží jako úvod k evangeliu a novozákonnímu kánonu, ukazuje význam žen v příběhu spásy.

Matouš záměrně zahrnuje ženy do Ježíšova rodokmenu, přestože to nebyla běžná židovská praxe. Jmenuje ženy, které se odvážně a věrně prosazují proti patriarchálnímu kontextu: Tamar (Mt 1,3), Rachab a Rút (Mt 1,5), Batšeba (Mt 1,6) a Ježíšova matka Marie (Mt 1,16).

Přítomnost těchto žen v Ježíšově rodu zvěstuje *převrácenou* povahu Království, které Ježíš přináší - ženy mohly být v dějinách přehlíženy a marginalizovány, ale jsou příkladem věrnosti, která se stane ústředním bodem Ježíšovy služby a formování církve.

Všechna evangelia se zmiňují o tom, že existovaly Ježíšovy následovnice, ale Lukáš se na přínos žen zaměřuje nejvíce. Je to pravděpodobně proto, že Lukášovo evangelium se zabývá příběhy lidí, kteří byli v kultuře prvního století považováni za "nizké".

Na Ježíšově zvěsti se u Lukáše podílejí svobodné matky (Lk 1,26-38) a ty, které " stárnou" (Lk 1,7), pastýři (Lk 2,8-20), rybáři (Lk 5), a dokonce i děti (Lk 18,15-17).

Příběh o Ježíšově narození se nejprve zaměřuje na perspektivu Marie a zdůrazňuje její roli prorokyně a učednice, která odevzdává svůj život v poslušnosti Bohu (Peeler, 152-163). Kromě toho má Lukáš tendenci předkládat paralelní příběhy mužů a žen, přičemž zdůrazňuje vzájemnost v Božím království.

Jsou to dvojice Zachariáš a Alžběta a Marie a Josef (Lk 1-2), proroci Simeon a Anna (Lk 2), uzdravení jako u setníkovy služebníka a vdovy z Nainu (Lk 7,1-17) a hlavní postavy podobenství jako pastýř a žena s mincí (Lk 15,1-10).

Lukášův příběh také zdůrazňuje skutečnost, že ženy byly věrnými následovnicemi a aktivními učednicemi, které Ježíš povolal, respektoval, sloužil jim a učil je. Jako paralela k dvanácti mužským učedníkům (Lk 6,12-16) nám seznam žen v Lk 8,1-3 ukazuje, že učednice nejenže přijímají Dobrou zprávu, ale podílejí se na ní svou věrnou službou a jsou s Ježíšem až do konce (Lk 23,49.55).

V reakci na to, co zažily, tyto ženy Ježíše a dvanáct mužských učedníků zaopatřují "ze svých zdrojů". Jedním z Lukášových zájmů v celém jeho evangeliu je správné nakládání s majetkem; zaznamenává, že Ježíš často učí a varuje před bohatstvím a chamtivostí (jako v Lk 12,13-34) a nepokrytě říká svým posluchačům, že se musí vzdát majetku, aby mohli být jeho učedníky (Lk 14,33). Ženy, které následují Ježíše, tak činí.

Některé z nich jsou spojeny s vysokou společností, jako například Johana, jejíž manžel slouží králi Herodovi. Fred Craddock píše: "Rizika spojená s učednictvím jsou pro tyto ženy ještě znásobená" (Craddock, 107) a poukazuje na to, že jejich oddanost Ježíši by byla společensky a politicky nákladná. Tato skutečnost způsobuje, že "nejen chvályhodné, ale i pozoruhodné, že našly způsob, jak peníze i moc podřídí evangelium" (Craddock, 107).

ŽENY V EVANGELIÍCH JSOU PŘÍKLADEM UČEDNICTVÍ

Seznam následovnic v Lk 8,1-3 připravuje půdu pro sestry Marii a Martu, které také věnují své prostředky na přijetí a zaopatření Ježíše. Jejich příběh tvoří dvojici k podobenství o milosrdném Samaritánovi (Lk 10,25-37). V tomto podobenství Ježíš ukazuje, jak vypadá "slyšet Boží slovo a konat" - vyžaduje to obětavé službu a lásku bližního k nepříteli.

Také příběh Marie a Marty poskytuje příklad toho, jak vypadá učednictví. Marta plní příkázání lásky k bližnímu; vykonává důležitý úkol pohostinnosti (podobně jako Samaritánka v podobenství). Martina "práce" (v. 40) je popsána jako diakonie, služba, stejné slovo, které bude označovat diakony rané církve. Když Lukáš ve Sk 6 vypráví příběh prvních diakonů, vykonávají stejné úkoly, jaké zde Marta vykonala pro Ježíše.

Na druhé straně je Maria příkladem toho, jak vypadá láska k Bohu (druhá část Velkého příkázání). Sedí u Ježíšových nohou, zaujímá postoj studentky a učí se od svého Božího učitele, jako by byla člověkem, který se učí od uctívaného rabína. Maria dává přednost lásce k

Bohu před kulturním očekáváním, že žákem rabína může být pouze muž. Porušuje společenský řád a chová se hanebně, ale Ježíš ji chválí, její volbu, a fakticky jí požehná roli učednice a budoucí učitelky.

Marie a Marta společně představují vzor toho, jak v jejich kontextu vypadá láska k Bohu a láska k bližnímu, a skutečnost, že je Lukáš líčí jako příklady učednictví, představuje významný rozchod s jejich patriarchálním, židovským kontextem.

ŽENY UČEDNICE JSOU PŘÍTOMNÉ A ZVĚSTUJÍ

Ženy, které byly s Ježíšem na počátku jeho galilejského působení (Lk 8,1-3), jsou s ním i na konci, když je ukřižován (Lk 23,49) a pohřben (Lk 23,55). Přítomnost žen u kříže slouží Ježíšovi jako útěšná Boží přítomnost v jeho nejtěžší hodině. Tato služba přítomnosti je při našich velkopátečních bohoslužbách často přehlížena; je však klíčová pro příběh Ježíšova ukřižování a smrti.

Autoři evangelii nám také říkají, že v neděli ráno přišly ke hrobu pouze ženy, což znamená, že ženy byly svědkyněmi vzkříšení. Viděly odvalený kámen a slyšely slova anděla, která se stala základním poselstvím pro celé křesťanské společenství. Víry. Je nesmírně významné, že Boží posel svěřil zprávu o Ježíšově vzkříšení skupině učednic (Mt 28).

V židovské kultuře prvního století nemohly ženy sloužit jako svědkyně u soudu. Ve velké části starověkého světa panovala mylná představa, že ženská mysl je méněcenná než mužská a že by se ani neměla vzdělávat. Navzdory tomu Boží posel vybírá ženy, aby nesly poselství evangelia ostatním učedníkům a sloužily jako svědkyně události vzkříšení, která změnila dějiny.

A anděl není jediný, kdo pověřuje ženy zvěstováním evangelia; činí tak i Ježíš v Mt 28,10. Ženy se stávají Bohem poslanými hlasatelkami vzkříšení - prvními hlasatelkami velikonoční zvěsti.

Vyprávění o vzkříšení v Janově evangeliu je hluboce osobním, emotivním a dramatickým příběhem a také ono zprostředkovává věrné učednictví a apoštolát ženy v den vzkříšení.

V evangeliu Jana jde Marie Magdaléna sama ke hrobu, ale když ho najde otevřený, okamžitě běží upozornit Šimona Petra. Mužští učedníci se vracejí s ní a jsou svědky prázdného hrobu; když však odejdou, Marie sama vidí a slyší své "Rabbouni" (v. 16).

Přítomnost Marie Magdalény u hrobu zaznamenávají všechna čtyři evangelia; kromě těchto scén je v Bibli zmíněna pouze ve výčtu učednic v Lk 8,1-3. Na tomto místě se však objevuje i další zmínka. Je mnoho domněnek a legend, které se kolem ní vytvořily, ale z Janova evangelia je jisté, že se o ní že je to věrná učednice a první, která viděla a slyšela vzkříšeného Krista a vyprávěla o Ježíšově vzkříšení jeho společníkům.

Ježíš jí pokládá stejnou otázku, jakou položil prvním učedníkům v Jan 1,38: "Koho hledáte?" Ježíš se jí ptá: "Koho hledáš?" Slyší a zná Ježíšův hlas, když volá její jméno v zahradě, stejně jako milovaná ovce zná svého pastýře (J 10). Odpovídá na Ježíšovo volání nejen proto, aby se podělila o svou zkušenost, ale aby ostatním učedníkům zvěstovala Ježíšovo vlastní poselství.

V rané církvi je Marie Magdaléna často označována jako apostola apostolorum neboli apoštolka apoštolů, což je uznáním apoštolské role, kterou plní tím, že uvěřila Ježíšovi, pak byla Ježíšem vyslána a nakonec hlásala evangelium o vzkříšeném Pánu svým ostatním učedníkům (Dorothy Lee, 88).

PŘÍTOMNOST

Ježíšovy učednice jsou vzorem všech aspektů učednictví. Rozdávají své vlastní prostředky, aby zajistily Ježíšovu službu. Učí se od něj jako oddané studentky a "jdou a konají" Boží dílo, čímž naplňují dvě největší přikázání.

Zajišťují službu přítomnosti u Ježíšova ukřižování, jsou svědky prázdného hrobu a svědčí o pravdě Ježíšova vzkříšení. Dokonce hlásají ostatním učedníkům Ježíšovo vlastní poselství. Ženy jsou tak prvními apoštolky a prvními hlasatelkami radostné zvěsti o vzkříšení.

Úloha těchto žen byla v církvi často bagatelizována. Nebyly považovány za učednice, natož za apoštolky. Dokonce i slovo "diakonos", když se použilo pro ženu, bylo překládáno jako "pracovnice" nebo "služebnice" a odděleno od slova "diakon".

Dnes ženy ve službě zažívají stejný druh odmítání. Podle zprávy State of Women in Baptist Life "30 % dotázaných žen uvedlo, že mají jiný služební titul než jejich mužský protějšek (protějšky)" (SWBL, 4).

Biblické ženy byly první, kdo zažil a zvěstoval vzkříšení, ale SWBL uvádí, že paradoxně "59 % žen ve službě uvedlo, že jsou ve svém služebním prostředí přehlíženy a umlčovány" (SWBL, 3). Ještě znepokojivější je zjištění zprávy, že mezi baptisty byla CBF "jedinou skupinou, která měla v roce 2021 méně žen sloužících v kazatelské službě než v roce 2015" (SWBL, 21).

Musíme se více snažit následovat příklad, který nám byl stanoven v Ježíšově službě a v evangeliích; nemůžeme nadále bagatelizovat nebo bránit vedoucím rolím žen v církvi.

ZAMYŠLENÍ NAD SOUČASNOSTÍ

- Jaké jsou vlastnosti žen, které byly Ježíšovými učednicemi? Jaké jsou běžné představy (a mylné představy) o biblických ženách? Jak se tyto vlastnosti a představy stále uplatňují na ženy v dnešních sborech?
- Co představuje dobré kázání? Vedení? Práce? Učednictví? Apoštolství?
- Jak ženy ovlivnily váš život víry?
- Vzpomenete si na ženy ve svém životě, které byly vzorem učednictví tím, jak se dávaly, pracovaly, učily, svědčily a vydávaly svědectví?
- Proč jsou podle vás vzory žen, které byly Ježíšovými učednicemi, bagatelizovány ve prospěch jiných textů a učení?
- Proč záleží na jazyce a výkladu? Komu například prospívá, když se *diakonos* překládá jako "diakon" pouze v případě, že se vztahuje na muže? Kdo tím trpí?

BUDOUCNOST

SWBL se zamýšlí nad statistikami od roku 2015 do roku 2021, včetně roku (let) pandemických změn a výzev. Během jakéhokoli šestiletého období mohou trendy naznačovat

nejen to, co se stalo v minulosti, ale i to, co se očekává v blízké budoucnosti, a realita COVID-19 na službu a život církve některé z těchto trendů uspíšila a zintenzivnila.

Při očekávání průběžných výsledků tohoto období je možná důležitější než kdy jindy uvědomit si, že kázání a pastorační vedení nejsou pouze mužské role. Bůh povolává a obdarovává lidi k učenictví, apoštolátu a vedení bez ohledu na pohlaví.

Sbory, které uznávají dary žen a přijímají kázání žen, mohou zakoušet Kristovu radostnou zvěst skrze všechny jeho učedníky a pro všechny.

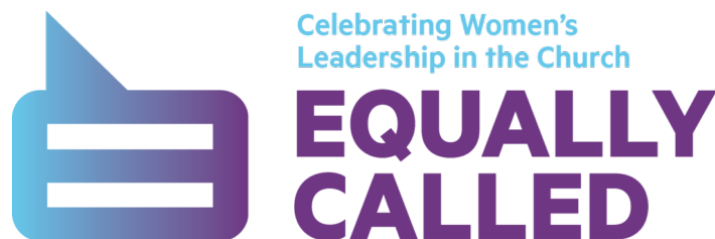
My musíme být těmi, kdo se postarají o to, aby budoucnost žen ve službě byla jiná. Baptisté v CBF sice podporují ženy ve službě od svého vzniku, ale nevoláme dost žen do kazatelské služby, nezastáváme se žen tak, jak potřebují, ani jim neposkytujeme podporu, která by jim pomohla vzkvétat.

Musíme dělat více pro podporu mladých žen, které cítí povolání k vedení církve. Musíme přivést více žen na kazatelská místa ve sborech, kde ženy soustavně nekáží.

Musíme volit více žen do diakonských rad, číst více komentářů a knih napsaných ženami-vědkyňmi a podporovat organizace, jako jsou *Baptist Women in Ministry*, které připravují ženy kazatelky a studentky seminářů. Tam je toho tolik, co můžeme udělat, abychom současnou realitu změnili.

ZAMYŠLENÍ NAD BUDOUCNOSTÍ

- Proč si myslíte, že je v baptistickém životě tak málo žen-kazatelek? Znáte někoho, kdo patří k jiné denominaci, kde jsou ženy pravidelně ordinovány za kazatelky? V čem je jejich zkušenost podobná a v čem jiná než ta vaše?
- Cítili jste někdy Boží volání k účasti na službě způsobem, který vedoucí vašeho sboru necítili? nechtěli dovolit? Jak jste věděli, zda máte důvěřovat Božím volání, nebo rozlišování vašich vedoucích?
- Jaký rozdíl podle vás nastane v příštích šesti letech v životě baptistů, pokud bude více žen povoláno a ordinováno do kazatelské služby? V příštích 16 letech? V příštích 60 letech?
- Znáte nějaké mladé ženy nebo dívky, které se vám zdají mít dary pro kazatelskou službu? Jaké příležitosti pro ně vidíte do budoucna? Jaké možnosti podpory a učení jsou pro ně k dispozici dnes?
- Co dělá váš sbor pro to, aby se zasadil o ženy v kazatelské službě, aby podpořil ženy jako vedoucí kazatelky, aby zvolil diakonky a aby vybavil další generaci žen kazatelek? Jak byste mohli udělat více?

LEKCE 3

Raná církev

PÍSMO SVATÉ

Skutky apoštolů 16:11-15, Galatským 3:27-29, Římanům 16:1-16

Služba apoštola Pavla byla jak osobní, tak na dálku. Osobně podnikl několik cest, během nichž vyučoval, kázal a zakládal sbory.

Na dálku radil, povzbuzoval a napravoval sbory prostřednictvím svých dopisů, v nichž někdy řešil problémy a krize těchto raných křesťanských společenství. Literární formu neboli žánr řecko-římských dopisů lze nejlépe popsat jako příležitostnou literaturu.

Epištoly ve starověkém středomořském světě byly psány konkrétním lidem v konkrétním prostředí a zabývaly se příležitostmi nebo situacemi, které mezi těmito lidmi nastaly. To jistě platí i pro Pavlovy listy.

Když dnes čteme Pavlovy listy, máme přístup k jeho slovům, ale ne k problémům, otázkám a společenským podmínkám, které byly podnětem k jejich napsání a ho přiměly k napsání listů. Je to jako naslouchat jedné straně dvoustranného rozhovoru. Vždycky budou některé aspekty Pavlova psaní, které leží těsně mimo naše chápání, protože slyšíme pouze jednu stranu rozhovoru.

Vzhledem k povaze těchto příležitostných dopisů je často obtížné pochopit, proč Pavel rozdává některé ze svých nejzmatenějších střípků takovéto rady, zvláště když se zdá, že jsou v rozporu s jeho slovy na jiném místě.

Proč například Pavel píše o mlčení a podřízenosti žen na místech, jako je 1K 14,34-40 a 1Tm 2,8-15, když ze Skutků apoštolů a Pavlových vlastních spisů jasně vyplývá, že slouží po boku žen (Flp 4,2-3), chválí je jako vedoucí církve a apoštoly (Ř 16) a předpokládá, že prorokují a modlí se při bohoslužbě (1 Kor 11,5)?

Jak můžeme říci, které z Pavlových pokynů byly míněny jako univerzální a které byly specifickým řešením problémů, s nimiž se sbory prvního století potýkaly ve svém kontextu?

Odpověď je dvojitá: Musíme mít na paměti kulturní kontext a vždy bychom se měli dívat na celkový obraz.

Možná existovaly určité situace, kdy bylo mlčení žen v církvi nutné pro zachování "dobrého pořádku" (1K 14,30).

Možná, že společenská očekávání prvního století podnítila určitá pravidla (jako v 1 Tim 2, který zakazuje ženám zaplétat si vlasy nebo nosit zlato, perly či drahé oblečení).

Musíme si vzít vzít v úvahu všechny Pavlovy spisy a zvážit službu rané církve, než začneme učit, že Pavel chce umlčet všechny ženy ve všech sborech na věčné časy nebo že zakazuje ženám učit a kázat.

V této lekci se tedy podíváme na širší svědectví Pavlovy služby a jeho spisů, pokud jde o ženy ve službě rané církve. Lekce bude demonstrovat, jak je důležité zabývat se literárním a historickým kontextem listů, abychom porozuměli jejich poselství.

ŽENY BYLY VEDOUCÍMI RANÉ CÍRKVE

Skutky apoštolů popisují šíření křesťanství od jeho kořenů v Jeruzalémě přes misijní cesty apoštola Pavla do Malé Asie. V 16. kapitole Skutků nabere tento příběh nečekaně nový směr poté, co je Pavel ve snu povolán do Makedonie. (Sk 16,9) a jeho služba se přesměruje do dnešní Evropy.

Pavel a jeho společníci se dostávají do Filipis, římské kolonie a "předního města" (Sk 16,12), které má zřejmě jen málo židovských obyvatel. Když tam dorazí, najdou několik lidí - zejména žen - shromážděných v provizorní synagoze, "modlitebně" za branami města.

Zdá se, že Pavel se ujímá role rabína, aby učil ty, kteří se shromáždili k modlitbě. Mezi nimi je i Lýdie, pohanka, která se stane první evropskou křesťankou obrácenou na víru, jak víme ze Skutků. Když Pavel přichází, je Lýdie již "ctitelkou Boha" a ženou zámožnou a vysoce postavenou; stane se nadšenou Ježíšovou následovnicí, Pavlovou hostitelkou ve Filipech a pravděpodobně i vedoucí domácího sboru ve svém městě (v. 40).

Nejsou to Pavlovy učitelské schopnosti, ale spíše Bůh, kdo Lydii přivede k obrácení, jak říká verš 14: "Pán otevřel její srdce, aby horlivě naslouchala". apoštolovým slovům. Její příběh odráží příběh setníka Kornélia ze Sk 10,1-8; Lýdie je již Boží následovnicí a Bůh působí v jejím srdci, aby uvolnilo cestu apoštolovu vyučování. Bůh je zodpovědný jak za Pavlovu přítomnost ve Filipech (Sk 16,6-10), tak za Lydiino ochotné přijetí Pavlova učení.

Ihned po svém obrácení dává Lýdie Pavlovi a jeho společníkům k dispozici své zdroje. Lýdie se nikdy nezmiňuje o manželovi, ale mluví o "mém domě" (v. 15), což naznačuje, že je hlavou své vlastní domácnosti. Jako "obchodnice s purpurovým sukrem" (v. 14) se stýká s královskou rodinou a vyšší společností.

Její odpovědí na to, že jí Bůh otevřel srdce, je nabídnutí svých prostředků a pohostinnost a má k tomu samostatnost. Stane se vůdkyní ve svém vlastním domácím sboru a ve své komunitě.

O několik let později, Pavel napíše filipskému sboru: "když jsem jsem opustil Makedonii, žádný sbor se se mnou nedělil o dávání a přijímání, kromě tebe samotné" (Flp 4,15). Možná, že Lydiino velkorysé učednictví a vedení bylo pro její sbor vzorem, takže jim Pavel mohl po pravdě říci: "Děkuji svému Bohu pokaždé, když si na tebe vzpomenu" (Flp 1,3).

KRISTUS NÁS ČINÍ JEDNO

Jak se křesťanství šířilo, začali se věřící shromažďovat nejprve v synagogách a později v domech důvěryhodných místních vůdců. Pavel nadále vedl sbory svými povzbuzujícími a napomínajícími dopisy.

Kristova cesta začala v Jeruzalémě mezi židovským lidem, ale jak Pavel a jeho společníci cestovali, Bůh přiváděl k víře překvapivě nové věřící a vedoucí, včetně nežidů, kteří nesdíleli tradice předků Ježíše a jeho prvních následovníků. Lýdie je příkladem jedné pohanské ženy, jejíž otevřenost Bohu ji vedla k přijetí Pavlova poselství a k tomu, aby církvi poskytla svou pohostinnost, prostředky a vedení.

V oblasti Galacie čelila církev krizi. Tito pohanští věřící přijali evangelium Ježíše Krista prostřednictvím Pavlova učení, ale nyní někteří židovsko-křesťanští návštěvníci hlásali "jiné evangelium" (Gal 1,6).

Tito noví učitelé trvali na tom, že pohanští Galatští se musí přihlásit k židovskému zákonu, konkrétně k obřizce, aby mohli být součástí Abrahamovy rodiny. Pavel odmítá toto učení i rozkol, který v galatském sboru vyvolává. Být součástí Boží rodiny nevyžaduje splnění žádné vnější podmínky. Ať už jsou "Židé nebo Řekové", obřezaní nebo ne, věřící mohou zakoušet Boží milost a připojit se k Boží rodině.

Spasení je Božím dílem a v Kristu již rozdíly mezi lidmi neurčují, zda jsou hodni spasení. "Žid nebo Řek" není jediným rozdílem, který je zrovnoprávněn Boží milostí a Kristovým ukřižováním. Pavel píše: "Už není Žid nebo Řek, už není otrok nebo svobodný, už není muž a žena, neboť vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši" (Gal 3,28). To, že jsme ve křtu "oblečeni do Krista" (Gal 3,27), tyto rozdíly zázračně nesmazává, ale odstraňuje to snahu o získání postavení a moci, která tyto rozdíly často způsobuje.

Křest v Kristu vytváří "*společenství, v němž rozdíly mezi pohlavími*" spolu s etnickými a společenskými rozdíly "*ztratily svou moc rozdělovat a utlačovat*" (Hays, 273). V tomto těle, kde "*všichni jste jedno*" (v. 28b), "*přestávají existovat bariéry, nepřátelství, šovinismus a pocit nadřazenosti a podřazenosti ... jsou zničeny*" (Cousar, 86). Není návratu ke starým způsobům posuzování, klasifikace a postavování Božího lidu proti sobě; v Kristu jsou jedno.

ŽENY A MUŽI V RANÉ CÍRKVI PRACUJÍ VEDLE SEBE

Lýdie není jedinou ženou, která odpovídá na výzvu k učenictví a využívá své schopnosti a prostředky ve službě evangeliu.

Pavel hodně cestuje a zakládá sbory po celé Malé Asii a v Evropě, a když píše pastýřské listy těmto sborům, často posílá pozdravy lidem, které zná. List Římanům 16 obsahuje dlouhý seznam jmen těch, kteří jsou Pavlovými spolupracovníky v roce Kristu v tomto městě. Obsahuje více jmen než všechny ostatní Pavlovy listy dohromady a téměř polovinu jmen na něm tvoří ženy. (Úplný seznam žen v Pavlově korpusu viz Lee, 106.)

Pavel zdraví ženy, jejichž práce je pozoruhodná, počínaje Fobé (v. 2), která je diakonkou (diakonos, služebnice církve) a finanční mecenáškou. Je pravděpodobné, že Fobé je osobou, které Pavel svěřil doručení tohoto dopisu.

Jmenuje svou spolupracovnici a kolegyni při výrobě stanů Prisku (v. 3, známou také jako Priscilla, Sk 18,1-3); Marii (v. 6), "*kteřá mezi vámi velmi usilovně pracovala*", a "*pracovnice v Pánu*" Tryfenu, Tryfosu a Persis (v. 12). Pavel označuje Júnii (v. 7) za "*příbuznou*", což může znamenat, že je Židovka. Byla uvězněna spolu s Pavlem a on ji považuje za apoštolku; byla "*s Kristem dříve než já*". Ve výčtu jsou i další ženské členky rodiny - matka Rufova (v.

13) a sestra Nereova (v. 15) - a Pavel také jmenuje ženy, které pravděpodobně vedou nebo spoluvedou domácí sbory (Lee, 105).

Zdá se, že tento seznam nikoho nevynechává. Paul Achtemeier naznačuje, že Pavel si je vědom toho, *"že je součástí většího křesťanského společenství, v němž působí Boží Duch, aby uskutečnil Boží plán"* (Achtemeier, 238). Toto společenství zahrnuje - a Bůh uskutečňuje Boží plán skrze - věrné ženy.

Ty jsou Pavlovými důvěryhodnými spolupracovnicemi ve evangeliu v době, kdy je církev *"malá, zranitelná"* a potřebuje *"znát a důvěřovat si navzájem"*. Mají *"obrovský potenciál"* a čelí *"obrovským rizikům"* (Wright, 763).

Když je Pavel jmenuje, není to jen zdvořilost vůči starým přátelům; vzdává čest těm, jejichž služby si osobně váží a jejichž práce přináší světu evangelium Ježíše Krista i v obtížných a nebezpečných dobách a místech.

PŘÍTOMNOST

Pavel psal sborům, které ve své době a na svém místě čelily konkrétním výzvám. I dnes jsou sbory hluboce ovlivněny kontextem, v němž existují. Společenská očekávání, politická rozdělení a finanční problémy našich společenství ovlivňují to, jak naše sbory fungují a jak jsme povoláni sdílet evangelium.

Ze způsobů fungování a služby raných sborů se můžeme poučit, aniž bychom předpokládali, že jejich specifické zkušenosti jsou trvalým vzorem pro všechny sbory na věčné časy. Místo abychom se soustředili na úzký výklad několika málo pasáží, můžeme se podívat na široké svědectví Pavlovy vlastní služby a můžeme následovat vzor žen, které sloužily jako vedoucí a pracovnice po boku samotného apoštola.

Na rozdíl od Pavlova uznání a ocenění žen, které pracovaly po jeho boku, ukazuje publikace *State of Women in Baptist Life*, že v moderních baptistických sborech je práce žen často nedostatečně uznávána a oceňována.

Uvádí, že *"63 procent žen ve službě uvedlo, že musí bojovat o místo u stolu"* (SWBL, 3), *"50 procent ... uvedlo, že jejich úsudek v oblasti jejich odbornosti je zpochybňován"*, a *"49 procent ... uvedlo, že nejsou placeny stejně jako jejich mužský protějšek (protějšky)"* (SWBL, 5).

Pavel učil galatský sbor, že všichni jsou v Kristu jedno, bez ohledu na etnickou příslušnost, sociální postavení nebo pohlaví. To mělo potvrdit Boží původní záměr jednoty mezi lidmi; ženy ve službě však stále hlásí vážná porušení této víry.

Například každá čtvrtá respondentka uvedla, že *"osobně zažila sexuální obtěžování, nevhodné chování nebo napadení"* ve svém služebním prostředí (SWBL, 7). Mezi barevnými ženami, které odpovídaly na dotazník, 43 % uvedlo, že slyšely nebo zaslechly *"ponižující poznámky o mně nebo o lidech jako já"* (SWBL, 8).

Církev rozhodně nefunguje jako "jedno v Kristu", když její kazatelky a barevné duchovní nadále zažívají ve svých sborech takovou neúctu a zneužívání. Abychom se mohli opřít o jednotu, kterou Ježíš a Duch svatý církvi poskytují, musíme naslouchat zkušenostem těchto

žen, čelit sexismu a rasismu v našich službách a pracovat na strukturách a zásadách, které respektují důstojnost a rovnost všech lidí.

ZAMYŠLENÍ NAD SOUČASNOSTÍ

- Jaký je váš názor na ženy ve vedoucích pozicích v sekulárním světě? Myslíte si, že církve by měla mít na ženy ve vedení a na celkové zacházení s ženami jiná očekávání než sekulární organizace, podniky nebo dokonce vlády?
- Jaké texty Písma byly používány k umlčování žen v generacích před tou naší? Jaké texty ovlivnily vaše vlastní chápání toho, k čemu vás Bůh může povolát? Vykládali si jiní lidé Písmo způsobem, který vám bránil v následování Božího povolání?
- Jaké překážky pro ženy ve službě vyplývají z norem a očekávání naší kultury? Jaké překážky vyplývají z výkladu Písma?
- Jaké je svědectví církve o jednotě v Kristu, když je běžné sexuální zneužívání a diskriminace na základě rasy?

BUDOUCNOST

Téměř dva tisíce let poté, co apoštol Pavel napsal své listy, má jeho učení stále obrovský dopad na život církve. Pavel sám si pravděpodobně nedokázal představit, že jeho listy budou mít takový význam.

Víra, kterou dnes zastáváme, a rozhodnutí, která činíme, ovlivní sbory - a ženy, které Bůh povolává ke kazatelské službě - i v budoucnosti, kterou si nedokážeme představit.

Role sboru je zásadní: SWBL uvádí, že *"87 % žen ve službě uvedlo, že podpora jejich sboru/kontextu pro ně jako ženy ve službě měla přímý vliv na jejich schopnost dobře prospívat"* (SWBL, 11).

S Pavlovým vzorem mohou sboroví a denominační vedoucí učit a vést sbory k pochopení a přijetí jednoty v Kristu a k povolání a podpoře žen v kazatelské službě. Když budeme uplatňovat opravdovou jednotu v Kristově těle a opravdové partnerství v Božím díle, *"ten, který v nás začal dobré dílo", "je dokoná až do dne Ježíše Krista"* (Flp 1,6).

ZAMYŠLENÍ NAD BUDOUCNOSTÍ

- Jak podle vás ovlivní způsob, jakým dnes vykládáme Písmo, sbory a služebníky, kteří přijdou po nás? Proč je nutné nevyzdvihovat některé texty? Proč je nezbytné porozumět původnímu záměru textů, když je vykládáme pro naše místo a dobu?
- Jak můžeme být věrní Božím slovu, aby i další generace mohly zakusit Boží povolání a ujmout se Božího díla?
- Myslíte si, že jste se svým sborem v "jednotě"? Se svou denominací? S věřícími minulosti i budoucnosti?
- Jaký je rozdíl ve vašem chování, pokud věříte, že jste s ostatními křesťany skutečně "jedno v Kristu"?

LEKCE 4

Boží království

PÍSMO SVATÉ

Joel 2,18-32, Skutky 2,14-36

Stvoření ženy k Božímu obrazu a její úloha v Boží službě se odráží v celé Bibli. Od rajske zahrady až po ranou církev - a dokonce i dnes - se věřící ženy prožívají příběhy Božího lidu, podílejí se na Ježíšově životě a službě a utvářejí život církve. Když ženy přispívají svými hlasy, Boží slovo je slyšet. Když ženy obětují své dary, Boží dílo se rozvíjí. Když jsou hlasy a dary žen vítány, může se dařit celému Božímu lidu.

Církev dnes čelí tvrdé realitě: Počet členů církve klesá. Mnoho kazatelů odchází do důchodu nebo jednoduše opouští službu. Teologické semináře se omezují, a dokonce zavírají své brány. V této náročné době není plná účast žen na životě a vedení církve jen praktickou nutností nebo pro řešení problémů. Je to výzva pro ty, kteří touží po aby se v našem světě uskutečnila Boží vláda. Je to příležitost připojit se k působení Božího Ducha tady a teď.

V těžkém období izraelského exilu se starozákonní proroci těšili na "den Hospodinův", kdy budou Boží nepřátelé souzeni a Boží lid uzdraven. Prorok Joel hlásal vizi tohoto dne, kdy celý (a ano, vše znamená všechen) Boží lid zakusí a vyjádří vylitou Boží přítomnost.

O několik století později, v den Letnic, cituje Ježíšův učedník Petr Joelova slova a hlásá, že den, který prorok předpověděl, nastal. Kristus zemřel, vstal z mrtvých a zaujal místo u Boha a Duch svatý přišel naplnit všechen Boží lid. Boží vláda se plně uskuteční až po opětovném příchodu Krista, ale my už na den Páně nečekáme. Ten už začal.

DEN PÁNĚ

V dějinách Izraele měli Boží proroci mnohostrannou úlohu. Někdy hlásali Boží soud nad nepřáteli Božího lidu. Často varovali Izrael, že se vzdaluje od Božího zákona a Boží přítomnosti. Během vyhnanství proroci povzbuzovali k pokání - nabízeli naději, že se lid bude moci vrátit do své země a ke svému Bohu, který na ně bude čekat, aby je přivítal.

Návrat do Jeruzaléma však nebyl "šťastný až do smrti". Po vyhnanství Boží lid nadále čelil strašlivým potížím, od nepřátelských vojsk po přírodní katastrofy (v Joelovi je to mor kobylek). Joel vyzývá lid k období modliteb a půstu (Joel 2,12-17) a poté ohlašuje Boží odpověď: Bůh hojně uspokojí jejich potřeby. Budou "jíst v hojnosti a nasytí se" (v. 26) a "už nikdy nebudou zahanbeni" (v. 27). Konec tohoto současného soužení však není koncem zaslíbení.

Joel oznamuje, že přijde den, kdy bude obnoveno nejen izraelské království, ale konečnou spravedlnost přinese i Boží vláda. Potom, říká Joel a poukazuje na tento budoucí "den Hospodinův", budou lidé nepopíratelným způsobem zakoušet Boží přítomnost. Budou se díť přirozená znamení a zázraky (Joel 2,30- 31) a dramatické vylití Božího Ducha (2,28).

Všichni lidé - synové i dcery, mladí i staří, muži i ženy - poznají a budou hlásat Boží jméno. V minulosti měli svaté sny pouze vybraní jedinci a vidění; jen někteří byli povoláni a obdařeni být proroky a posly. Ale v den Páně, kdy Boží Duch přijde, aby byl s Božím lidem, se Duch vlije do všech a skrze všechny.

Hebrejské slovo pro "ducha" je *ruach*, což je také slovo pro "vítr". Ve Starém zákoně je Boží Duch mocnou silou, která koná Boží dílo. Boží *ruach* se při stvoření "přehnal přes hladinu vod" (Gn 1,2) a zavedl Ezechiela do údolí kostí (Ez 37,1). Bůh poslal *ruach*, aby proměnil Rudé moře v suchou únikovou cestu (Ex 14,21) a aby vyvrátil Jonášovu loď (Jon 1,4).

Joel zvěstuje, že v den Páně přijde na všechny lidi tentýž mocný, cílevědomý Duch. Všichni - mladí i staří, muži i ženy - budou přetékat Božím *ruachem*; budou snít Boží sny, představovat si Boží cesty a prorokovat Boží slova. Duch, který působil po celou dobu, bude působit skrze všechny, kdo "vzývají jméno Hospodinovo", a všechny, "které Hospodin povolává" (v. 32).

DEN LETNIC

Po Ježíšově smrti a vzkříšení trávil Ježíš čas se svými následovníky a někteří se ho ptali: "Je to čas, kdy obnovíš Království Izraele?" (Sk 1,6). Možná měli na mysli politickou moc Izraele - nebo její nedostatek - ale když Ježíš odpovídá, ukazuje na budoucnost, která zní spíše jako Joelovo proroctví než jako politické povstání. Říká: "Dostanete moc, až na vás sestoupí Duch svatý, a budete mými svědky ... až do končin země." (Sk 1,8).

Jeho poslední slova k nim jsou příslibem Božího Ducha a pověřením hlásat jméno Páně všude a navždy.

Příchod Ducha byl blíž, než si učedníci mohli myslet. Ve Sk 1,3 se píše, že Ježíš byl s nimi 40 dní před svým nanebevstoupením, jak je zaznamenáno ve Sk 1,9-10. Ježíš byl s nimi 40 dní.

Jen o několik dní později se učedníci shromáždili se zástupem v Jeruzalémě, aby oslavili svátek Letnic, který se slaví 50 dní po svátku Paschy. Tam přichází zaslíbený Duch s přívalem větru a ohnivých jazyků (Sk 2,2- 3). Duch naplnil "všechny" a oni "začali mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával. schopnost" (v. 4).

Když si někteří pozorovatelé mysleli, že učedníci musí být opilí (v. 13), Petr "pozvedl hlas" (v. 14) a začal kázat a prohlásil, že tento den je naplněním Joelova proroctví. Elizabeth Achtemeierová píše, že ode dne Letnic "věřící nyní začnou žít v moci onoho nového věku, který ohlašuje vylití Božího milosrdenství, Ducha" (Achtemeierová, 328).

Joelovo poselství o tom, kdo obdrží Ducha a jak bude v Duchu žít, se nezměnilo. Synové a dcery, mladí a staří, muži a ženy budou mít sny, vidění a prorokovat. Přesně jak předpověděl Joel, Boží zmocnění, které bylo kdysi vyhrazeno jen několika málo lidem, je dostupné všem, tady a teď. Zde. Teď a tady. Všem.

Lidé v davu znají Písmo, včetně Joelova proroctví o Hospodinově dni. Znalost Písma však neznamená, že si uvědomují, co se před nimi děje: Ten den nastal. Petr potvrzuje, že "když Ježíš přijal od Otce zaslíbení Ducha svatého", "vylil to, co vidíte i slyšíte" (Sk 2,33).

Ať už si to uvědomují, nebo ne, viděli a slyšeli, že se naplnilo Joelovo proroctví, a Duch se vylévá tady a teď na všechny, kdo věří. A stejně jako Duch působil mocně a cílevědomě v

průběhu dějin Božího lidu, Duch stále podněcuje ty, kteří přijímají k mocné a cílevědomé práci: Budou Kristovými svědky až do končin země (1,8).

PŘIŠEL TEN DEN

William Willimon poukazuje na to, že Skutky byly pravděpodobně sepsány ku pomoci prvním křesťanům, *"kteří se snažili zachovat si odvahu, víru a sebedůvěru tváří v tvář novým vnitřním a/nebo vnějším bojům"* (Willimon, 35).

Petrovým publikem je sváteční dav v Jeruzalémě, ale posluchači knihy Skutků je církev, která se potýká se *"skepsí, pochybnostmi a zoufalstvím"* (Willimon, 35). Joelovo prorocké povzbudilo Izraelity v době soužení; Petrovo kázání povzbudilo zástupy k rozpoznání počínajícího nového věku Božího Ducha; kniha Skutků povzbuzuje křesťany, kteří se ocitli v problémech aby si uvědomili, že nyní žijí v tomto novém věku. Bůh dává *"to, co církev nejzoufaleji potřebuje"* (Willimon, 27): Duch Boží se do nich vlévá a působí v nich a skrze ně.

Přinejmenším někteří z Petrových posluchačů byli toho dne *"zasazeni do srdce"* a ptali se Petra a ostatních učedníků: "Co máme dělat?"

Síla Petrova poselství a přítomnost Ducha svatého způsobily, že si lidé kladli otázku, kterou si církev klade i dnes:

Pokud věříme, že Duch stále proudí do nás a skrze nás, stále nás volá, abychom snili, představovali si a prorokovali, co tedy máme dělat nyní?

Pokud věříme, že všichni znamenají všechny a že všichni znamenají nás, ptáme se: Jak máme reagovat na to, co jsme slyšeli a viděli? Co máme dělat?

Bůh stále dává to, co církev zoufale potřebuje: lidi, kteří jsou *"zmocněni Duchem ... aby příběh o mocných Božích činech donesli až na konec země"* (Limburg, 73). Tento Duch *"vane, kam chce"* (Jan 3,8).

Tento Duch dává dary pro dobro Kristova těla (1 K 12) a dary pro dobro našich duší (Gal 5,22-26; 1 K 13).

Tento Duch se stále vylévá; stále překvapuje, povolává, vybavuje a posílá Boží lid.

Tento Duch svatý nám stále dává sny, podněcuje nás k prorocké a zasévá do nás vizi dne, který se již blíží.

Nastal den, kdy hlasy a dary všeho Božího lidu - mladých i starých, žen i mužů - budou po celé zemi svědčit o tom, že Boží vláda začala.

PŘÍTOMNOST

Petrovo publikum o Letnicích byl zástup lidí, kteří znali Písmo, ale nechápali, že jsou svědky naplnění snů proroků.

Dnes se proti službě žen vedené Duchem svatým staví z velké části lidé, sbory a denominace, kteří Písmo velmi dobře znají.

Zpráva o stavu žen v životě baptistů upozorňuje na důležitost role Bible *"jako zdroje autority v otázce rovnoprávnosti žen"* (SWBL, 15). Když hlásáme evangelium *"až na konec světa"*, může to zahrnovat i publikum, které sice ví, co Bible říká, ale neuvědomuje si působení Ducha svatého ve svém středu.

Když se modlíme modlitbu Páně a prosíme, aby *"přišlo Boží království"* a aby se stala Boží vůle, toužíme po dni, kdy všichni zažijí vylití Ducha a všichni poznají, že Duch působí, jak to popisuje Písmo.

SWBL uvádí, že *"86 procent žen ve službě zažívá překážky ve své službě kvůli svému pohlaví"* (SWBL, 3).

Duch se sice vylévá v hojné míře, ale denominace, sbory a lidé nadále kladou působení Ducha překážky.

Bez ohledu na to, jak dobře známe Písmo - prorokovu vizi a zaslíbení Letnic - nemůžeme být svědky přicházejícího dne Páně, pokud odmítáme žít v den, který je již zde.

ZAMYŠLENÍ NAD SOUČASNOSTÍ

- Jak může církev - Kristovo tělo - fungovat a vzkvétat, když ženy nemají možnost používat dary, které jim Bůh dal? Jestliže 86 % žen ve službě zažívá překážky v používání svých darů, jaký to má dopad na místní sbor? Na společenství? Na šíření evangelia *"až na konec země"*?
- Co si představíte, když se řeknou slova *"přijď království tvé"*? V co doufáte a o čem sníte, že bude Boží vláda vypadat? V čem je podle vás Boží vláda již přítomnou skutečností?
- Proč je důležité, aby se církev chovala tak, jako by Boží vláda - a vylití Božího Ducha na všechny lidi - působila v našem světě tady a teď? Jak to ovlivňuje naše svědectví ve světě?
- Můžeme prohlašovat, že podporujeme ženy ve službě, ale statistiky SWBL naznačují, že stále existují významné překážky pro umístění kazatelek, osobní podporu, profesní rovnost a plné začlenění. Co podle vás musíme udělat, abychom překlenuli propast mezi tím, čemu věříme, a skutečnou zkušeností žen ve službě? Jak by nás tyto kroky přiblížily k tomu, abychom dnes žili v Boží vládě?

Poznámky:

Lekce 1

Walter Brueggemann, *Genesis, Interpretation: A Bible Commentary for Teaching & Preaching* (Atlanta: John Knox Press, 1982).

Terence Fretheim, "Genesis," vol. 1 of *The New Interpreter's Bible* (Nashville: Abingdon Press, 1994), 321- 674.

Lekce 2

Fred B. Craddock, *Luke, Interpretation: A Bible Commentary for Teaching & Preaching* (Louisville: John Knox Press, 1990).

R. Alan Culpepper, “The Gospel of Luke,” vol. 9 of *The New Interpreter’s Bible* (Nashville: Abingdon Press, 1995), 3-490.

Wes Howard-Brook, *Becoming Children of God: John’s Gospel and Radical Discipleship* (Maryknoll, NY: Orbis Books, 1994).

Dorothy Lee, *The Ministry of Women in the New Testament* (Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2021).

Gail R. O’Day, “The Gospel of John,” vol. 9 of *The New Interpreter’s Bible* (Nashville: Abingdon Press, 1995), 493-865.

Amy Peeler, *Women and the Gender of God* (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2022).

Gerard Sloyan, *John, Interpretation: A Bible Commentary for Teaching & Preaching* (Atlanta: John Knox Press, 1988).

Lekce 3

Paul Achtemeier, *Romans, Interpretation: A Bible Commentary for Teaching & Preaching* (Louisville: John Knox Press, 1985).

Charles B. Cousar, *Galatians, Interpretation: A Bible Commentary for Teaching & Preaching* (Atlanta: John Knox Press, 1982).

Richard B. Hays, “Galatians,” vol. 11 of *The New Interpreter’s Bible* (Nashville: Abingdon Press, 2000), 183- 348.

Robert W. Wall, “Acts,” vol. 10 of *The New Interpreter’s Bible* (Nashville: Abingdon Press, 2002), 3-368.

William H. Willimon, *Acts, Interpretation: A Bible Commentary for Teaching & Preaching* (Atlanta: John Knox Press, 1988).

N.T. Wright, “Romans,” vol. 10 of *The New Interpreter’s Bible* (Nashville: Abingdon Press, 2002), 395-770.

Lekce 4

Elizabeth Achtemeier, “Joel,” vol. 7 of *The New Interpreter’s Bible* (Nashville: Abingdon Press, 1996), 301- 336.

James Limburg, “Joel” in *Hosea-Micah, Interpretation: A Bible Commentary for Teaching & Preaching*

Síť víry <https://sitviry.cz>

(Atlanta: John Knox Press, 1988), 55-77.

Robert W. Wall, "Acts," vol. 10 of *The New Interpreter's Bible* (Nashville: Abingdon Press, 2002), 3-368.

William H. Willimon, *Acts, Interpretation: A Bible Commentary for Teaching & Preaching* (Atlanta: John Knox Press, 1988).

Redakce

Ellen Di Giosia, Aaron Weaver, Jeff Huett

Grafický design

Amy C. Cook

Kopírování

Clarissa Strickland, Lauren Lamb

Překlad

Xiomara Reboyras Ortiz

Autoři jednotlivých studijních příruček

Nikki Finkelstein Blair & Jennifer Garcia Bashaw

Autor učebních osnov pro dospělé

Amanda Standiford

Autorka učebních osnov pro mládež

Brittany Stillwell

Autorka učebních osnov pro děti

Kristen Mathis

Tvorba videa

Sema Films

Přispěvatelé videa

Cheryl Moore Adamson, Jennifer Garcia Bashaw, Paul Baxley, Christy McMillin-Goodwin, Caroline Smith, Meredith Stone, Mimi Walker

Tým pro návrh zdrojů

Cheryl Moore Adamson, Jennifer Garcia Bashaw, Ellen Di Giosia, Jay Kieve, Grace Martino Suprice, Brittany Stillwell, Tyler Tankersley

www.cbf.net/equallycalled